

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI
DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims.

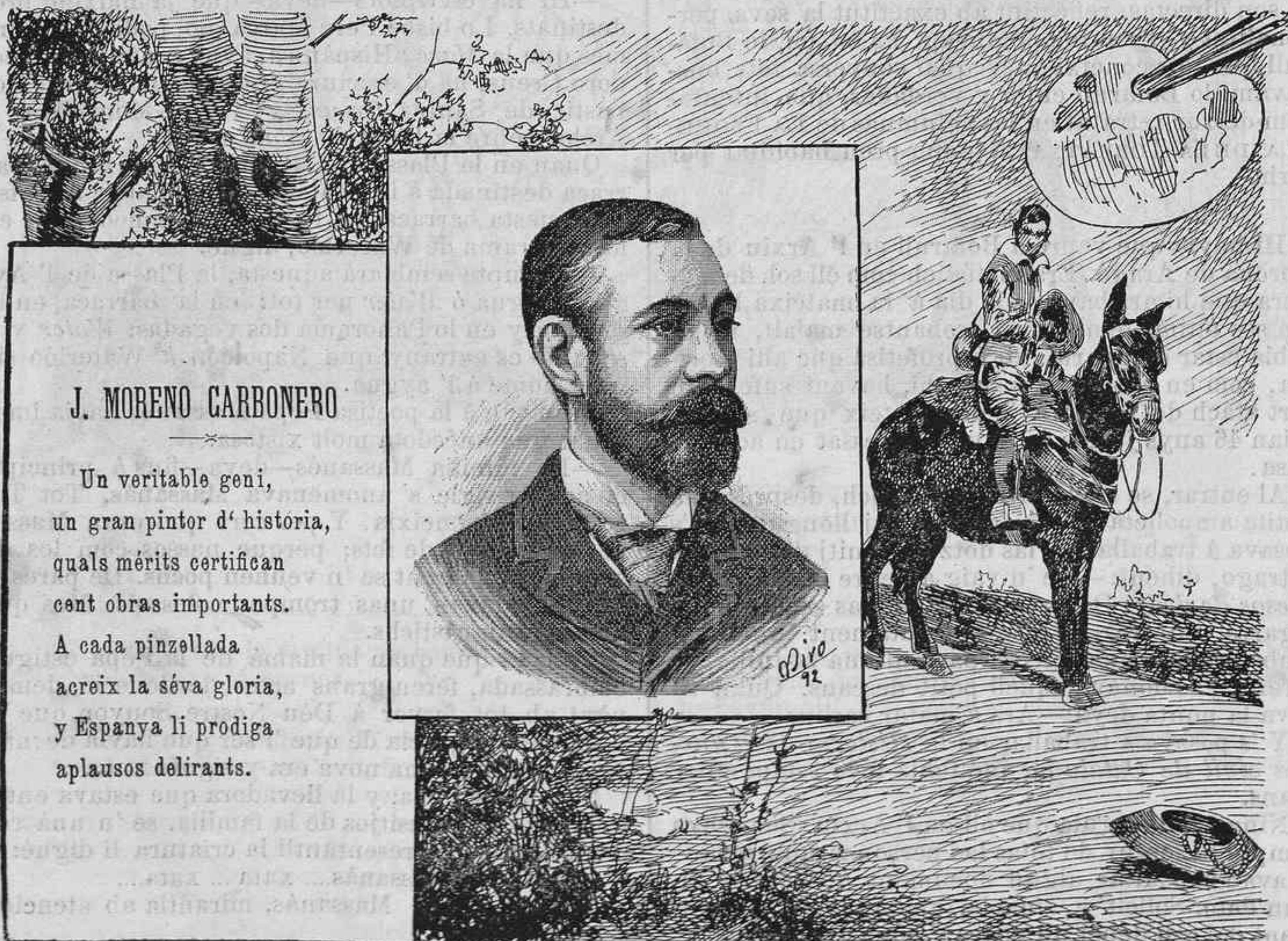
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT

J. MORENO CARBONERO

Un veritable geni,
un gran pintor d' historia,
quals mérits certifícan
cent obras importants.
A cada pinzellada
acreix la séva gloria,
y Espanya li prodiga
aplausos delirants.

CRONICA

D. ANTON DE BOFARULL

La voluminosa *Historia crítica civil y eclesiástica de Catalunya*; la *Historia crítica de la guerra de la Independencia*; la de la *Guerra civil* à Catalunya, si, com es de desitjar, arriba à veure la llum; una multitud de monografias històriques publicades per separat ó en los volúms de distints certàmens literaris; la novela històrica catalana *L'Orfaneta de Menargues* y las poesias contingudas en los tomos dels Jochs Florals y en los *Trobadors nous* caracterisan la personalitat literaria de Bofarull; pero no donan una idea, ni la deixan concebir de la seva fisonomia particular.

Per escriure aquests llibres y treballs s'encarava. L'home franch, joyós, alegre, que tenia sempre à flor de llabi una bona sortida ó bé una punxadeta, y en sos ulls vius y en tot lo seu rostre movable y animat una barreja de bondat y de malicia, no 's revela poch ni molt en aquell treball serio, forjat durant 46 anys de investigacions y esforços intel·lectuals.

La única obra que 'ns deixa, verdaderament personal, es la que 's titula: *Costúms que 's perden y recorts que fugen*. Es la tal una relació animada y molt viva de las costúms y fets ocorreguts en la ciutat de Reus desde 1820 à 1840. Res mes espontáneo, mes fresch, mes de primera mà que aquella pintura encantadora. Va escriure 'l tal llibre—segons ell deya—per pur passatemp y sense donarhi la mes mínima importancia, desitjós de fixar en sas pàginas los recorts de la seva infancia. Per aquest mateix motiu, per haverlo escrit d'estar per casa, per no haverse distret, com en los altres que produhi, contradint als historiadors ó bé trayent la pols à rancis pergamins, las impresions que conté son directas, reflectint ab exactitut la seva personalitat y 'l seu temperament. Es en ell, lo Bofarull que tots coneixiam y qual conversa tots buscavam: lo Bofarull enter y verdader, que intentarém deixar retratat en las columnas de LA ESQUELLA DE LA TORRATXA, si tenim prou habilitat per ferho.

**

Hi havia que veure à Bofarull en l'Arxiu de la Corona de Aragó. Era metódich com ell sol, de manera que hi arribava cada dia à la mateixa hora. En sos últims temps, fins trobantse malalt, no se sabia estar de anarhi: algú profetisá que allí moriria, com en efecte aixís succehí, havent suferit un fort atach de feridura 'l dia mateix que 's complian 46 anys justos de haver ingressat en aquella casa.

Al entrar, se treya primer l'abrigh, després una petita ampolleta de vi ranci y mitj llonguet, y 's posava à treballar. A las dotze del mitj dia feya pá y trago, dihent:—Me 'n vaig à beure los *dos traviesos de dedo*. Després partia ab las estisoras un cigarro, en tres fraccions exactament iguals, n'emboquillava una tercera part en una boquilla de cirerer y 's donava aquell petit descans. Quan tirava la punta deya:—Ara à matar carlins.

Y 's posava à treballar en la *Historia de la guerra civil de Catalunya*, que tenia feya temps entre mans.

Ningú millor guia que ell en l'Arxiu. Se posava sempre al servey de todas las personas que necessitavan consultar algun document ó adquirir algun dato. Solicit y amable, amenisava 'l compliment del seu deber ab xistes y bonas ocurrencias. Odiava la hipocresia y la gent nyau-nyau, tant

com estimava la franquesa. Tant com ell havia atacat à n' en Balaguer com historiador, en Sampere y Miquel l'havia atacat à n' ell. Donchs un dels seus amichs mes intims y à qui estimava de debó era 'n Sampere y Miquel. Respecte d'ell solia dir:—A lo menos aquest dona la cara sempre.

*

**

Unirse ab ell en los passeigs que diariament y cap al tart donava, durant l'hivern pel pórtich de la Plassa Real que correspón al carrer del Vidre, y en lo bon temps per la Rambla, era una sort. Impossible trobar millor company de passeig. ¡Las cosas que ell contava y la manera com las deya! Xistes, ocurrencias, anécdotas, enginyosas sortidas, tot anava à dojo. Ab molta freqüencia murmurava, pero ab tan bona sombra, que las personas que rebian las sevas punxadetas, si no las hi haguessen perdonadas, haurian donat probas de no tenir bon gust.

Parlant un dia del historiador Victor Ghebbart, reaccionari y molt valent en la defensa de sas ideas, va dir:

—Es un home que te 'l cervell del sigle x, lo cor del sigle xx y la virilitat del sigle xxx.

Pero entenemnos: no deya precisament la virilitat, sino un'altra paraula mes gráfica y expresiva.

De las Asociacions d'excursions científicas ne deya:—Son una especie de Sant Mús literari.

Un dia parlava del general Pavia, y ab una mica que no pot reproduhirse, descomponia 'l seu nom, exclamant:

—Pa.. Y feya l'actitut d'endrapar. Vi. Y feya l'actitut de beure un trago. Y ¡Ah! y s'estirava fent un badall.

Los jochs de ingeni li sortian fets.

—Hi há escriptors—deya—que ja naixen predestinats. Lo bisbe Pere Marca no podia escriure mes que la *Marca Hispánica*; avuy mateix, en Teodoro Creus, ha d'escriure precisament sobre 'l Monastir de Santas *Creus*, y 'l Dr. Montserrat y Archs, sobre la Flora de *Montserrat*.

Quan en la Plassa de Catalunya s'obrí una barraca destinada à la venta de Soda-Water, fixantse en aquesta barraca, en lo sortidor immediat y en lo Panorama de Waterlòo, digué:

—Prompte semblará aquesta, la Plassa de l'Ayguia. Aygua ó *Water* per tot: en la barraca, en lo sortidor y en lo Panorama dos vegadas: *Water* y *l'eau*. No es extrany que Napoleón à Waterlòo sigüés home à l'aygua.

Respecte à la poetisa Pepa Massanés havia imaginat una anécdota molt xistosa.

—La familia Massanés—deya—fins à principis de aquest sigle s'anomenava Massanás. Tot Tarragona 'ls coneixia. Y per cert que eran Massanás de noms y de fets; perque nassos com los de aquella bona gent se 'n veuhen poch. De pares à fills heredavan unas trompas colossals. Mes que nassos eran càstichs.

Aixís es que quan la mamá de la Pepa estigué embrassada, feren grans actes de devoció, demanant ab tot fervor à Déu Nostre Senyor que 'ls dispensés la gracia de que 'l sér que havia de naxer inaugurés una nova era y sigüés xato.

Nasqué la Pepa, y la llevadora que estava enterada dels bons desitjos de la familia, se 'n anà corrent al pare y presentantli la criatura li digué:

—Miri, Sr. Massanás.... xata.... xata....

Llavors lo Sr. Massanás, mirantla ab atenció, exclamà:

—Massa n'es....

sobre tot la valenta poesia de 'n Damás Calvet. Tothom sortia del Saló de Cent repetintne l' estribillo:

«A ells Sant Jordi, Santa Maria,
«desperta ferro—firam! firam!»

Del primer consistori ne siguié secretari en Bofarull; en los anys següents treballá com un desesperat per guanyar lo titol de *mestre en gay saber* y no pogué conseguirlo.

—Sembla que ho fassan expressament—deya—no 'm donan mes que premis extraordinaris.

La veritat es qu' en Bofarull no era poeta de altas inspiracions. Versificava be, escribia correctament, tractava á conciencia 'ls assumptos històrichs; però no sabia enlayrarse.

En sos últims temps, penjá la lira.

*
* *

Ignoro si guardava alguns ressentiments, atribuint al esperit de *cóterie* 'ls seus fracassos poètics.

Ab en Balaguer havia sostingut polémicas molt agres. Pero per enconada, la que entaulá ab un escriptor valenciá, qual nom no recordo, á propòsit del primer llibre que s' imprimí á Espanya. En Bofarull defensava que siguié imprés á Barcelona; lo seu antagonista sostenia que ho havia sigut á Valencia.

A pesar de la antipatia qu' en Balaguer li inspirava, un dia s' enterá que 'l seu rival, sent ministre de Foment, havia impedit que 'l trasladessin á Simancas, lo qual era matarlo, y á pesar de qu' en Balaguer may li havia dit que li hagués fet aquest favor, al enterarlo d' ell una tercera persona, senti humitejárseli 'ls ulls y exclamá vessant agrahiment:

—Me 'n recordaré tota la vida.

Un altre escriptor que li era antipàtic, en Marian Aguiló.

Formant part del Consistori en l' any xxv de la restauració dels Jochs Florals, se trobaren los dos, y n' hi havia per partirse de riure ab las polémicas que s' armavan.

Lo cartell de convocatoria, fins las papeletas de convit, se discutí tot, paraula per paraula.

«Se celebrará la festa en lo *gran saló* de la Llotja», deyan las papeletas.

—Alto! ¿Qué es aixó de saló?—digué en Bofarull. Saló y gran no lligan. En catalá *saló* es una sala petita.

—No obstant: *salón*, en castellá....—li digueren.

—Sí: 'ls terminats en *on* en castellá son aumentatius. De hombre, *hombrón*; de sala, *salón*.... Pero en catalá succeheix tot lo contrari: los terminats en *o*, son diminutius: aixis de carrer, *carreró*, de caldera, *calderó*, de petit, *petitó*. (Y mirant á don Marian y ab gran rapidés): de águila, *aguiló*.

Aquestas disputas sobre 'l valor de las paraulas mataren en flor á l' *Academia de la llengua catalana*, creada per acort del primer *Congrés catalanista*.

Se reuniren los académichs y discutiren sobre 'ls traballs que havian de comensar ab preferencia.

Hi havia qui proposava que s' emprengués la publicació de un diccionari.

—No,—deyan altres,—avants que tot convé fixar la ortografia.

—¿L' ortografia no mes?—exclamá un tercer.—La gramática s' ha de fer, tota la gramática.

Y en Bofarull:

—Millor será que comensém per l' abecedari.

Y l' Aguiló:

—L' abecedari ó les baceroles?

—L' abecedari.

—Les baceroles.

Y sobre si havia de dirse abecedari ó bacerolas va discutirse llarga y acaloradament, haventse alsat la sessió sense pendre acort. La Academia, desde llavoras, no ha tornat á reunir-se. Aixis al menos m' ho han contat. Jo no hi era.

*
* *

Dono aquests detalls pintoreschs y cómichs á la vegada, que ajudan á coneixer l' aspecte intim de nostre renaixement literari, en lo qual, per altra part, hi te senyalat en Bofarull un lloch eminent.

En cambi de haver destorbat las funcions de una Academia, que no era viable, per la incompatibilitat de las personas cridades á constituhirla, Don Antón treballá molt y bé, consagrant á las lletras y á la historia tota la seva activitat y una forsa de voluntat que era verdaderament poderosa.

Apegat á la critica històrica del sistema antich, no volia admetre 'ls métodos que emplea la investigació moderna. Li feyan por los excessos de la imaginació, atenentse sempre als pergamins y als testimonis autèntichs dels temps passats.

Un rasgo final que 'l pinta, com á historiador y com á home.

Un dia, en Balari y Juvany li donava compte de la etimologia de un apellido, á quals estudis se dedica ab tanta perseverancia, y al preguntarli:

—¿Qué li sembla, D. Antón?

En Bofarull, li respongué:

—¿Vol que li sigui franch? Per mi aixó es millor creureho, que anarho á veure.

P. DEL O.

CASI DISFRESSAS

SONET.

Veig pagesa vestida de senyora
per ser entre senyoras ben mirada,
y senyora que va com una criada
per endressá ab las criadas á tot hora.

Marmanyera que va al istil de fora
per semblá una hortelana mal fardada,
y modista, d' artista ben mudada,
perque aixis als gomosos enamora.

Beata casada ó viuda que endolada
ó ab l' hábit de la verge qu' ella adora,
se passeja per ser molt més notada.

Y si aixis ho observem, sense demora
comprendrem que de dona disfressada,
ne tenim sempre alguna per la vora.

A. ROSSELL.

LAS FESTAS DE COLON

¿No 'ls sembla que sería convenient que ja 'n comensessim á parlar?

Dirán que d' aquí allá hi ha encare una pila de mesos; pero aixó no importa. Lo temps passa que un no se 'n adona y ademés, ara ab aixó dels petardos y cosas aixis, l' existencia está tan en perill, que convé tenirho tot arreglat, perque al menos si 'ns en aném al altre barri 'l pobie Colón no 's quedi sense festas.

¿Qué li podriam fer á aquest bon senyor per tenirlo content?

Desde luego s' ha de considerar que Colón era

Ja que 'ls municipals sembla
que sóls son bons per dormir,
que aprenguin de fer comedias,
y així 'ns podran divertir.

un personatge de verdadera importancia, y no es cosa de obsequiarlo ab un banqueto á Vallvidrera com si fós lo president d' una colla ó un regidor popular d' aquests que ara corren per aquí.

Hi ha que fer alguna cosa nova, grossa, colossal; qu' estigui quan menos á l' altura de l' alsada del seu monument.

Un fulano, que després d' haver probat una pila d' oficis s' ha estrellat en tots acabant per dedicar-se á la fabricació de cohets, piulas y corre-camas, me deya qu' ell té un plan hermosíssim y extraordinari.

—¿En qué consisteix?

—En disparar un castell de fochs artificials desde dalt de la estàtua del gran marino.

—Aixó no té res de nou, ni es extraordinari, ni colossal, ni...

—¡Oh!—va fer ell, interrompentme y mirantme ab cert ayre de llástima:—ja 's veu que vosté no coneix los secrets del simbolisme ni la poderosa significació que devegadas té un detall en aparença microscòpich y sense importancia.

—Pero....

—¡Calli, home, calli! ¿No s' ha fixat vosté en que lo que tracto es de disparar los fochs desde dalt de la estàtua, es dir, desde sobre 'l seu cap?

—De tots modos no comprench....

—¡Infelis! ¡no comprendre una alegoria tan hermosa y delicada!.... Aixó voldria dir.... ¡escolti bé! aixó voldria dir que fins després d' haver passat sigles y sigles, lo geni de Colón es tan poderós, que avuy encare 'l seu cervell despedeix xispas y escampa llums que iluminan la humanitat.

—Dispensim: tot lo més podrian iluminar lo port de Barcelona y alguns recóns de Monjuich.

—No hi fa res: la intenció seria la mateixa y la gent entendria perfectament la cosa.

—No està del tot malament; pero jo, si fós de vosté, introduhiria en lo plan una petita modificació.

—¿Quina?

—En lloch de disparar los fochs desde dalt del cap de la estàtua, los hi faria sortir de la boca.

—¿Qué voldria dir aixó?

—Que després de quatre sigles... Colón encare treu foch pèls caixals.

Sembla, tot ab tot, que d'ideas y plans originals no 'n faltan. Aquí la gent desocupada abunda, y hi ha persona que per matar los séus ocis s'entreté en tocar lo pandero científicament ó en combinar projectes de festes aplicables á tota classe de centenaris y eminencias d'edat avansada.

Un capellá diu que en lo séu concepte la millor manera d'honrar la memoria del navegant genovés seria celebrarli un funeral monstruós, en que hi prenguessin part tots los capelláns de la província...

—¿Vestits d'indio bravo?—li vaig preguntar jo, una tarde que m'ho explicava.

—¿Y per qué s'han de vestir d'indi?

—Perque 'l funeral tingués color local y sabor d'època. Aixís á Colón se li figuraria que...

—No, á Colón no se li ha de figurar res—replicá 'l sacerdot ab energia:—lo que á n'ell li convé més que tot es salvar l'ànima, y ab aquest funeral lograria definitivament l'objecte.

—¡Ay, ay! ¿que vol dir que no es al cel ja Colón? Si hasta corria la veu de que 'l farien sant un dia d'aquestos...

—Bé, aixó no té res que veure ab lo funeral: la qüestió seria realisar una festa religiosa imponent, fastuosa, brillantíssima, adornant bé la iglesia ahont se celebrés, iluminantla ab luxu, congreganthi tots los capelláns...

Y pagantlos un bon sou. Aixó no va dirho; pero 'm va semblar que aquest era 'l séu objecte, més que 'l de salvar l'ànima del famós marino.

Un pintor—que á més de ser pintor es un plaga de la parroquia—proposava, com á millor manera de solemnisar lo quart centenari del descobriment d'América, la celebració d'un gran ball de trajés en la plassa de Toros.

—Es dir...—feya ell ab certa malicia—no seria precisament de trajés lo tal ball, perque com la méva idea seria reproduhir en aquesta festa los usos y costúms dels primers americáns que va trobar Colón...

En fi, que 'l ball que 'l pintor proposa, tot lo que té d'ingenios y de document históric, ho té també d'inmoral.

Es una ocurrencia bonica; pero impracticable. 'S necessitarián massa fullas... y massa municipals per dur gent al quartelillo.

Y 'l cas que, siga lo que siga, una cosa ó altra li hem de fer al bon Colón. Y además s'ha de procurar que la cosa siga digna, nova y del gust d'ell.

¡Ara hi cáych!

Recordo que quan se va inaugurar la estàtua que remata 'l monument, un periódich va dir en un rapte d'entussiasme:

—¡Es una estàtua... que parla!

Pues si parla, que 'ns ho digui ella mateixa:

—¿Vol tenir la bondat de manifestarnos qué li agradaria que fessim per celebrar lo centenari del descobriment

*de la patria del cacao,
del chocolate y del café?*

Sobre tot, esculleixi una cosa que 'ns resulti baratet, perque ara com ara, Barcelona va molt curta de quartos.

A. MARCH.

QUÈNTO VELL

(PER ALGUNS NOU.)

Contan llibres molt antichs
qu' un tinent, una vegada,

va fer cridar tot cremat
á un barber pera esquilar-se,
puig que ab burla 'l capitá
li deya—*el teniente Lana.*

Un cop l'home hi va arribar
y 'ls cabells tallats estaren,
treu una capsa molt gran
y comensa á obrir navajas.

Lo tinent aixís que ho veu
li pregunta—Que feu are?—

—Escolti, pero... no vol
al mateix temps, afeitarse?—

L'altre, sense dir res mes,
ab lo drap al coll se n'alsa
y crida desde 'l balcó:

—Cabo furriel... llamada!—

Lo barber, tot assustat,
mirant aquell quadro exclama

—Senyor meu, per Deu, que fa?

(Per mi té un perdigó á l'ala)

quin misteri! no l'entench!

¿per qué fa tocar llamada?—

Y á las horas lo tinent

li contesta ab tota calma

—Pera veure si així 'ls pels

treuran lo nas per la barba...—

Diu la historia que 'l barber
de tant riure va... esqueixarse.

MAYET.

LOS BROMISTAS

Son tres, quatre, cinch... no vé d'aquí. Lo cert es que tots ells son molt amichs y que tractan de fer broma.

Van al ball de máscara.

No portan cap lletrero que ho indiqui; pero pèl carrer tothom los ho coneix.

—Aquets van al ball de disfressas—pensa la gent que passa:—¡no 'n farán poca de brome-ta!...—

Ja la están fent. Cridan, se donan cops, pican á las portas de las botigas qu' están tancadas... Y rihuen com uns boigs...

Entran á la sala del ball.

—¿La invitació?— 'ls diu lo porter.

—¡A la vista está!

—¿Qué no la veu?

—¿Qué dorm?

En efecte, tots portan la papeleta en un siti ben visible. L' un se l'ha posada en la cinta del sombrero, l' altra apuntada ab l' agulla de la corbata, l' altra hi ha fet un forat y la atravessada ab lo cigarro que dú á la boca.

L' orquesta preludia un wals. Los bromistas agafan una balladora cada hú y 's llensan com un torbellí, atropellant á tothom, estripant faldas, desfent llassos, trepitjant quas y acabant per caure sobre una parella inofensiva que rodola per terra barrejada ab ells, entre un coro general de crits y riallas.

En lo recó ahont se presentan ells, es impossible estars 'hi. Las noyas decents han de fugir: las... altrás acaban per pegarlos. Y 'ls bromistas rihent, rihent sempre...

Penetran en lo restaurant.

—¡Mosso!

—¡Noy!

—¿Qui serveix aquí?

Pican de mans, de peus, de cap; alló no son homes, sino máquinas automáticas de fer soroll.

UN CONCEJAL NIGROMÁNTICH

Com si la pobra Pubilla no 'n guardés ya bon recort, ara sur ab la humorada d' aná á ressucitá 'l mort.

—¿Que no vè aquest gamarús?
 —¿Qu' es sòrt aquest garson?
 —¡Mosso!... ¡jóven!... ¡aquí, home, aquí! Fa una hora que cridém.—
 No la fa; pero es igual: han cridat més ells en un minut que un que no sigui bromista cridarà en un 'hora.
 Lo dependent se posa á las sévas órdres.
 —Vostés dirán...
 —Vos sou qui heu de dir. ¿Que teniu? ¿biftechs; ¿cuixas d' elefant? ¿escarola á la graella?...
 Menjan qualsevol cosa, vessan lo vi, tiran los pinyols á la cara dels qu' están á prop, trencan dugas copas... y un d' ells brinda dret sobre la taula.

Després tornan á ballar, á donar empentas, á insultar als que se 'ls plantan davant, á xiular, á fer lo gos, lo gat, lo burro... lo burro sobre tot.

Y á última hora, quan la festa s' acaba, los bromistas entran al guardarroba, arman lo darrer escándol, promouhen una confusió d' abrichs... y se 'n van al carrer, vermells, suhats, lo ocell del *sobretudo* dret, un mocador lligat al coll, rihent y exclamant ab la mateixa veu del *clown* que acaba de fer deu salts mortals:

—¡Que 'ns hem divertit!..

MATÍAS BONAFÉ.

AMOROSA

—Arturo, creume, t' estimo, no hi posis dubte en aixó...
 —Te vaig veure ab en Jepó y al pensar'hi 'm desanimo. Totas, totas sou aixis portéu un amor molt fret, una poma per la set vos guardéu pel que succehis,
 —T' enganyas si de mi fás un judici tan cruel; sempre t' he sigut fidel,
 —¡Cá! si no m' enganyarás.
 —Tant que t' estimo, dolent.
 —Si, vinam ab parauletas.
 —¿Y aquellas quatre pessetas qu' encare m' estás debent?... Ara callas...—Vaja, dona, t' he volgut fer enfadar... ja sabs que 'l meu estimar no s' acaba may, bufona.¿
 —¿Si, Arturet?...—No ho duptis [gens.

En ton llabi carmesí, vull posar dos petóns, si no t' hi oposas... Té, ja 'ls tens.

Vaja jo no estich per brochs, ni per sentir ré amorós... ¡que 'n debian tenir pochs de mals-de-caps aquets dos!

EMILIO SUNYÉ.

MONEDA DE LA HISTORIA

Una anécdota gastronómica.
 Fontanelle, célebre cortesá francès, havia rebut del embaixador d' Espanya un magnífich manat d' espárrechs.
 Y estava debatent ab lo séu amich Gurcin, sobre com se 'ls menjarian, si amanits ab oli ó ab una salsa blanca. Fontanelle estava per l' oli, Gurcin per la salsa blanca; y cada hú s' obstinava ab la séva preferencia. Convingueren al fi en ferne la meytat de cada manera y comensaren á buydar una botella de licor pera fer gana, quan tot de un plegat Gurcin, tors la boca y cau á terra, ferit de un atach fulminant de aploplegia.

Fontanelle tira 'l cordó de la campana, y al apa-reixer lo criat y preguntar:

—Que s' ofereix?

—Primer de tot—diu—vés á la cuyna y digas que tots los espárrechs ab oli... Després torna, y auxiliarem al senyor.

Y á propòsit de menjar:

No sempre las taulas reals s' han distingit per la séva magnificencia.

Alguns monarcas se citan, que ab tot y ser en extrém poderosos, sabian distingirse per la séva sobrietat, rayana en la pobresa.

Aixís lo rey católich Ferrán V, en las oca sions més extraordinarias convidava á un potentat á la séva taula, dihentli:

—Quedeuvos á menjar ab Nos, almirall, que avuy tenim pollastre.

Un recort de la bohemia literaria de Madrit:

Campillo, un escriptor desgraciat, havia tingut una xiripa; li havian tocat deu duros á la rifa, y plé de alegria, convidava á Correa, qu' era un altre escriptor de molt talent; pero que á pesar del séu talent, anava sempre ab las sabatas foradadas:

—Tinch dos cents rals—li deya abressantlo—¿á que vols que 't convidi?

Y Correa li responia:

—Home ¿vols ferme content? Convidam á unas botinas.

LO PETÓ

A C. S.

¿No sabs lo qu' es un petó?
Donchs escoltam y ho sabrás:
lo petó ve á ser lo llás
dels que 's volen ab passió,
de dos aymants es la vida,
es lo perdó dels agravis:
ab un petó, 's don sortida
al verdadé amor pels llavis.

La impresió de dos segóns,
pero impresió dolça, pura;
es la complerta ventura,
es un món de sensacions.

Es lo petó l' aliment
de l' ànima enamorada.

Si encár' no estás enterada,
t' ho diré practicament.

JAPET DEL' ORGA.

LLIBRES

A DOS VIENTOS.—*Criticas y semblanzas.*—*Literatura castellana.*—*Literatura catalana*, per don RAMON D. PERÉS.—No 'ns proposém fer la critica de aqueixas criticas, y si sols donar al lector una idea del llibre de aquest notable escriptor que ab tant acert sab analizar las obras qu' estudia y descriure la figura dels séus autors.

La colecció que ha donat á la estampa 'l Sr. Perés, conté 'l següent sumari de materias, precedit de un prólèch sumament garbós:

«Marcelino Menéndez y Pelayo.—Armando Palacio Valdés y sus tres últimas novelas.—Galdós y sus libros: *Torquemada en la hoguera*, *la Incógnita*, *Realidad* y *Angel Guerra*.—Valera y sus *Cartas americanas*.—Heine y los *Cuadros de viaje*, traducidos.—Píndaro. Traducción castellana

de sus Odas.—Federico Soler.—Apeles Mestres y sus últimos libros.—Jacinto Verdager: *Canigó* y *Pátria*.—J. Pin y Soler y sus novelas.—C. Bosch de la Trinxeria y *L' hereu Noradell*.

Com se veu per la senzilla enumeració dels temas, lo Sr. Perés ha dedicat sos estudis crítichs á lo millor qu' en aquets últims temps han produhit las literaturas castellana y catalana.

Y es molt serio 'l treball del crítich. Domina en tots los articles un criteri clar, precis y sumament perspiciás. Lo Sr. Perés enfondeix en los assumptos que tracta, contribuhint notablement á la difusió del bon gust. Té ademés una qualitat que fa estimables las sévas criticas y es la exactitut ab que resenya las obras sotmesas al séu exámen. Llegint las criticas del Sr. Perés se rellegeixen las obras originals: tant bé las sab sintetisar, pera ferlas servir de base de sos estudis.

Es molt de aplaudir que haja reunit en un volum aquets notables treballs, lo major part dels quals corrian dispersos en las columnas de alguns periódichs. No está Espanya, desgraciadament, molt sobrada de crítichs entesos y de conciencia, porque no' dega saludarse com un aconceixement la publicació de un llibre de critica literaria, basada en l' anàlisis detingut y en l' estudi cuydadós, y escrita en una prosa elegant, precisa y correcta.

Creym que tots los amants de la moderna literatura espanyola dispensarán al notable llibre del senyor Perés la atenció de que 'l fan digne lo fondo, la forma y la bona intenció que l' inspira.

Lo quadern 12 de la *Galeria de catalanes il·lustrades* que ab tant éxit publica 'l conegut fotógrafo senyor Espluga, conté un estudi biogràfic y un retrato del célebre cronista Ramon Muntaner, deguda la primera á la castissa ploma del Sr. Coroleu, y copiat lo segón del quadro al oli que pera la galeria municipal pintá á son degut temps don Joseph Parera.

Publicacions rebudas.—Lo quadern segon de la edició del *Quijote* que ab caràcters bastants espanyols, dona á la estampa D. Ceferi Gorchs.

∴ *Ferma despoli forçada*, drama trágich en tres actes y en prosa, originat de D. Joseph Amat y Capmany, estrenat ab gran éxit en lo teatro Calvo-Vico, y del qual tinguerem ja ocasió de ocupar-nos ab lo merescut elogi.

∴ *Ateos y creyents*, drama en tres actes, original y en vers de D. Ramón Bordas y Estragués, estrenat últimament en lo *Teatro Romea*.

∴ *La Tia Teclata*, comedia en tres actes y en prosa, seguida de un petit *scherzo crítich*, original del Sr. D. J. Pin y Soler, y estrenada en lo *Teatro de Novedats*.

∴ *Aucells de jardí*, comedia en un acte y en vers, original de J. Asmarats y R. Alonso, estrenada en lo *Teatro Calvo-Vico*.

N. N. N.

TRANSFORMACIÓ DE LA DONA

Quan te quinze ó setze anyets
que al cap dú molts pardalets,
é ignora las amarguras
y sempre está de brometa;
es .. una papalloneta
que sempre va fent posturas.

Casada, que ja no ignora
lo qu' es passá una mal' hora
y ha tastat ja las delicias
de un pler que fá viure y mata,
se transforma en una... gata
que esgarrapa fent caricias.

DIVERSIÓ DE MODA

Se resbala ab molta gracia,
se cau, se torna á anar dret,
se fa un exercici higiènich
y 's treu desseguida 'l fret.

Y si ab salut excesiva
á ser sogra un temps arriba;
es quan es mes deplorable
sa transformació postrera,
puig se torna una... pantera
completament indomable!

M. BONAPASTA.

LICEO

L' *Excelsior* ha guanyat un cent per cent ab lo
cambi de algunas decoracions, procedents del Tea-

tro de *Novedats*, y que serviren pèl mateix ball,
al ser posat en aquet últim teatro.

No hi ha que dir tampoch ab quant aplauso và
ser rebuda l' Adelina Rossi. La hermosa bailarina
s' impresionà tant al rebre la ovació que li tribu-
tà 'l públich, que sufri un petit desmay.

Degut, segons tinch entés, á certas circumstancias
íntimas de caràcter matrimonial, dimecres và ser
reemplassada per l' Amalia Monroc, qu'es també
una excelent bailarina.

CIRCO BARCELONÉS

La *Guerra Santa* es tal vegada la producció
que ha sortit més ajustada, de totes las que ha pó-
sat la companyia que funciona en aquest teatro.

Per la representació de *El Salto del Pasiego*
s' ha montat una petita cascada, que si no pro-
duehix un gran efecte, revela quan menos un bon
desij per part de la empresa.

ROMEA

Las úniques novedats de la present senmana quedan reduïdas á las dos produccions que després de la representació del drama *¡Mal pare!* se posaren en escena á benefici del aplaudit actor cómic senyor Capdevila.

La pega d' en Llatzer es un monólech del senyor Ayné Ravell, que pinta las desdixas de un pobre ataconador, tipo que representá de una manera inimitable 'l beneficiat. Domina en aquet monólech aquell humorisme que apena y porta al mateix temps la rialla als llabis.

Ignoro 'l nom del autor de la pessa *La Tunda*, la qual es un devassall de xistes, no tots ben escullits, y té ademés un argument bastant enginyós, encare que 'l desarrollo de la trama revela escasa experiència.

Lo beneficiat, Sr. Capdevila, sigué molt aplaudit y 's vejë obsequiat ab gran número de regalos.

La semana próxima, * * * estreno del drama trágich *Hidro-mel* del Sr. Soler de las Casas.

TIVOLI

El País de la Olla continua proporcionant molt bonas entradas.

Ahir dijous havian de comensar en aquet teatro una serie de vuit funcions los endavinadors Mr. Krepes y la séva filla, que tan extraordinariament han cridat l' atenció del públich en un altre local, ahont van presentarse per primera vegada.

NOVEDATS

La funció á benefici del simpatic actor senyor Fuentes produhi un plé á vessar.

Lo programa 's componia exclusivament de pessas curtas, en las quals tant se lluheix lo beneficiat, tenint ademés l' atractiu d' estrenarse una sarsueleta del popular C. Gumá, música del mestre Gimenez, y de reproduhirse la antigua y famosa sarsuela *Buenas noches Sr. D. Simón* que havia fet las delicias dels nostres pares.

La sarsuela de 'n Gumá 's titula *Lo primer dia*, y está basada en las tribulacions de un marit, que la nit de bodas no ha dormit ab la nuvia, y que per una serie de equívochs se creu casat ab una dona que ja te dos marits mes. Las aficcions del pobre marit y la presencia dels que ell creu los seus antecessors, donan lloch á un sens fi de situacions molt cómicas, realsadas per un diálech xistós, natural y notablement versificat.

Tres pessas de música conté la sarsuela: un duo de tiple y tenor cómic, que tingué de repetir-se, un duet de barítono y tiple, ab reminiscencias de americana y un duo cómic dels dos marits que 's consolán, que es sens dupte la pessa culminant y qual repetició demaná també 'l públich, prodigant sos aplausos als Srs. Fuentes y Goula que 'l cantaren y l' executaren com consumats artistas.

Ab tots aquests elements, l' obra alcansá un éxit complert, cridant al final als autors á la escena, si be no s' hi presentaren per no trobarse en lo teatro 'l Sr. Gumá.

En la sarsuela *Buenas noches Sr. D. Simón* observarem que mentres las senyoras vestian á la moda del dia, 'ls actors se presentaren al istil del any 40. Advertim aquest descuyt á la inteligent direcció escénica del *Teatro de Novedats*.

Per demá dissapte está fixat l' estreno del drama *La Sirena*.

De la obra del Sr Pin y Soler y del éxit que

haja obtingut, ne donarém compte la senmana próxima.

CATALUNYA.

La revista titulada *1891 ó la vuelta del hijo pródigo* no es de las produccions mes afortunadas que s' han posat en escena en aquest teatro. Lo públich ab prou feynas la deixá passar.

En cambi la nova sarsuela titulada *El Prior y el Priorato* alcansá un éxit molt satisfactori. Conté alguns trossos de música animats y elegants, sobresortint un coro de donas y un duo que cantaren molt be la Sr. Pastor y 'l Sr. Cerbón, á benefici del qual se donava la funció.

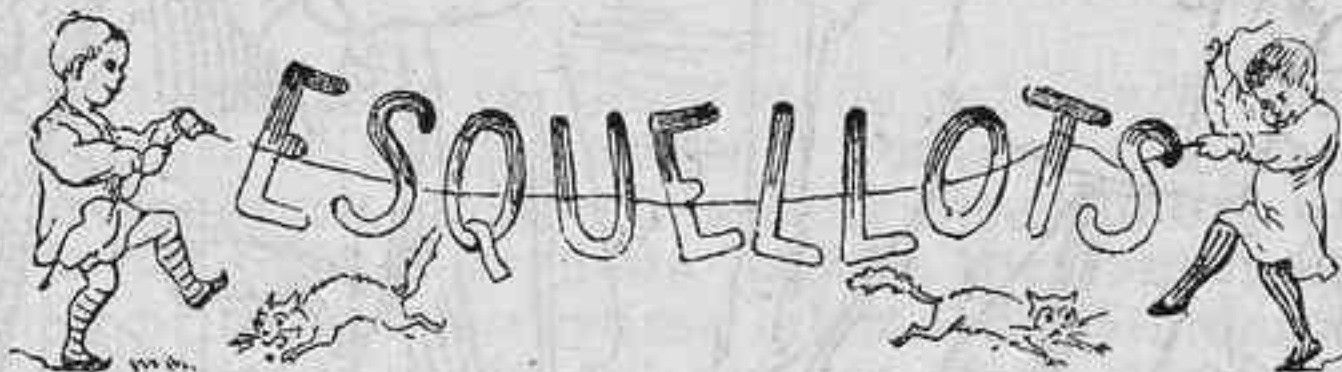
Lo públich reclamá al final lo nom dels autors, que resultaren ser lo Sr. Sala de la lletra y 'l senyor Cotó de la música.

CALVO Y VICO

Poch podém ocuparnos de aquest teatro, per ser escassas las novedats que ofereix. Generalment viu á expensas de las produccions mes celebradas del repertori dramátich y melodramátich.

Tenim entés, no obstant, que obra en poder de la empresa un drama catalá titulat *¡Fratricida!* original de un distingit autor qual nom no estém autorisats per revelar, y que es de creure veurém posat en escena dintre de poch.

N. N. N.

Dias endarrera publicava *El Diluvio* un *suelto* molt brillant, á propòsit de las execucions de Jerez.

Es aquell que deya entre otras cosas:

«Tanto es así, que si en vez de embestir á Jerez á la buena de Dios y en barullo, sin organización, disciplina, armas y jefes, hubieran asaltado esa ciudad llevando un Borbón á la cabeza, nada habrían tenido ahora que temer, aunque hubiesen saqueado, robado, incendiado, violado y asesinado á Cristo padre.»

Un entussiasta lector de aquell periódich, creyent que 'l *suelto* era de un dels redactors mes tremendos del *Diluvio*, va felicitarlo com á tal autor.

Y 'l redactor tot estufantse va adnetre l' enhorabona.

* * *

Jutjis de la sorpresa del lector aludit al llegir de nou lo mateix *suelto* en las columnas de *La Publicidad*.

La Publicidad va publicarlo també; pero declarant bona y honradament que 'l copiava del periódich *La Justicia*, cosa que va descuidarse de consignar lo periódich de la Plassa Real.

Consigném aquest dato, no deixant de reconeixer lo mérit extraordinari del *Diluvio*, que ja fa temps sab viure casi exclusivament del original que publican los demás periódichs.

Y no neguin que aixó sigui un mérit.

Los gimnastas, per fer planxas, necessitan per lo menos un trapeci.

En cambi *El Diluvio* sab ferlas cada dia á la punta de unas estisoras.

Es un periódich que viu de *retallar* en tota la extensió de la paraula.

Lo *Círcul artístich* aquest any ha desistit d' or-

ganisar lo ball de trajos, que ab tanta esplendides havia celebrat los dos anys anteriors.

Es de sentir que no 's duga á terme una festa qu' era tan ben rebuda y que tant moviment proporcionava als artistes y als artifices.

Ara sí que haurém de dir:—Lo temps passa, y la Joana no balla.

No 's dirà que 'l ram del matuteig no vaja adelantant á Barcelona.

Ja ténim dignes rivals de 'n Pep dels Ous que s' apoderan á la forsa de un carro que baixa del castell de Montjuich, li fan carregar uns bots de vi y tiran carretera avall.

En lo moment en que 'ls agents del resguart li donan l' *alto*, com si sortís de sota terra, 's presenta una colla de matuters, que agafan á dits agents, y mentres uns los subjectan, los restants se carregan los bots al coll y desapareixen, com si en lloch d' emportarse'n los bots, lo diable se 'ls emportés á n' ells.

¿No es veritat que de tot aixó se 'n podria fer una comedia de màgica?

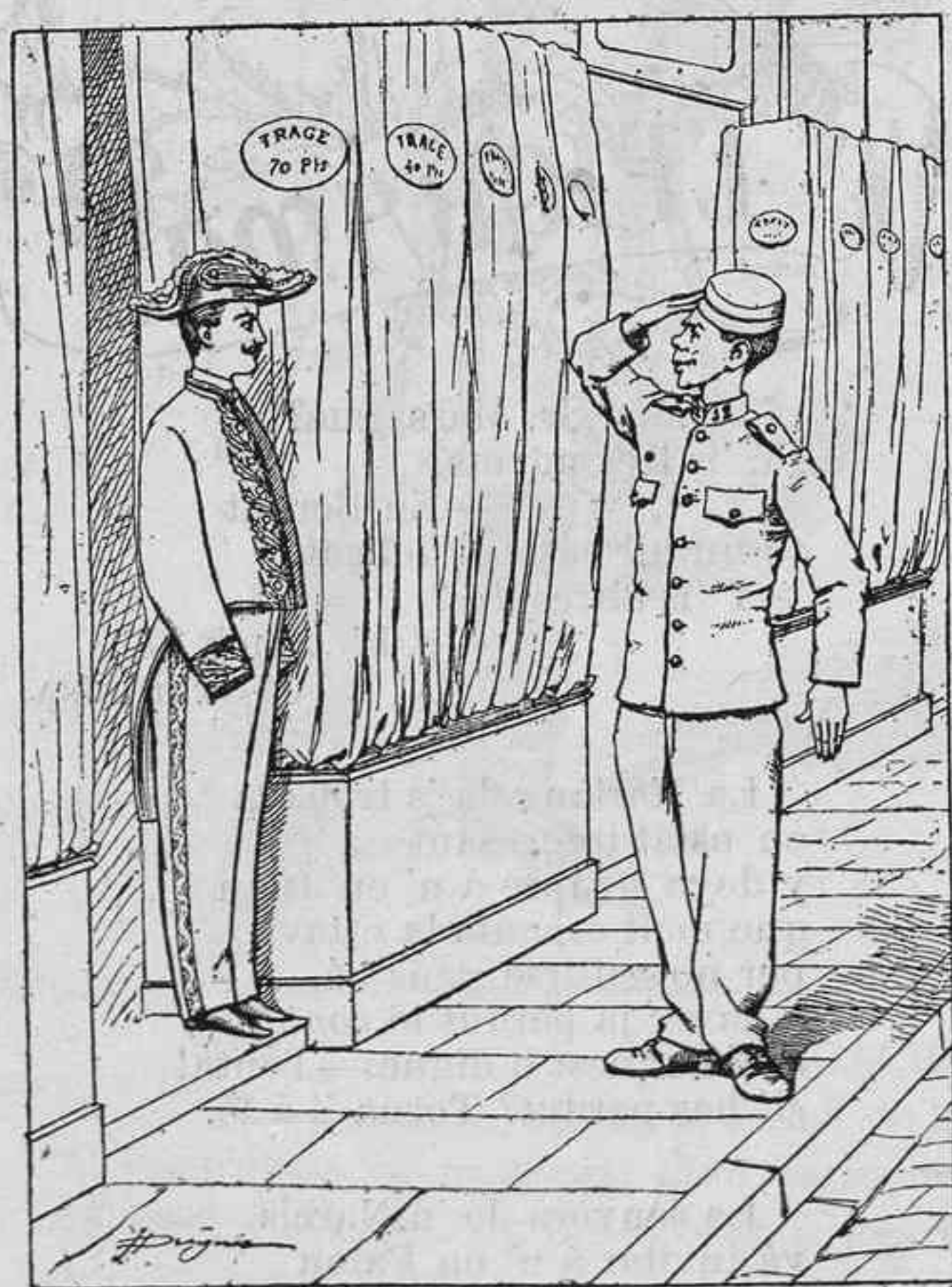
Llegeixo en un periódich:

«Pidiendo reformas en el arancel, se agitan mucho los fabricantes en cueros.»

Aixó vol dir, literalment interpretat, que als pobres fabricants de aquest pais ja fa temps que se 'ls hi han endut la camisa.

L' altre dia un sarauhista va demanar al Ajuntament en sessió pública que s' alsés un monument á la memoria del primer marqués de Olérdola.

AL CARRER DE GIGNÁS

—¡A la orden, mi general!
¡Quin posat més carrinclò!
Mira, y no 's mou ni s' esmena...
¡sembla un ninot de cartró!...

Y completant la seva idea va indicar que en tot cas lo monument havia de alsarse, ó be en lo siti ahont se celebrá l' Exposició Universal de 1888, ó be á la entrada de l' Avinguda Fivaller, ex-portal del Angel.

Un elector del districte de l' Audiencia dels que van ferli 'l favor de assistir al dinar ab que ell mateix va obsequiar-se, digué:

—Aquest minyó va perdent la memoria. ¿Per qué no havia de demanar que 'l monument s' aixequés al bell mitj de la Plassa dels Peixos?

Y un seu convehi li va respondre:

—Calla, borrango, ¿no veus que la Plassa dels Peixos se la reserva per ell?

* *

Siga com vulga. 'l sarauhista entre tantas cosas com va dir, va descuidarse de un petit detall.

Indicar la idea de que en lo monument s' hi empleés, ab exclusió de totas las altras, pedra de Quenast.

Es una pedra que ell coneix molt bé per la visita particular que va efectuar fa alguns mesos á aquellas canteras, y ja sab que es un material molt fort.

O dihentho en castellá perque tothom ho entengui: «muy duro.»

Una causa s' acaba de veure davant del Jurat. Se tracta de un infelis que tenint á casa seva una dona en classe de rellogada, li va sustreure algunas pessas de roba valoradas en 80 pessetas.

Lo Jurat va reconeixer que l' acusat havia procedit obehint als estímuls de la fam.

Y 'l tribunal va condemnarlo á 3 anys de presiri.

Com si diguessem:—¿Tens fam? Donchs *atípat* d' estar pres.

Llegeixo en un periódich de la localitat:

«Se 'ns diu que alguns vehins de determinats carrers immediats á la Rambla y fins de la Rambla mateixa, de dos ó tres nits ensá tornan á sentir gemechs iguals ó semblants als que donava temps enrera 'l pobre Jordi quan li estiravan continuamente l' orella.

»S' haurán tornat á obrir los garitos, per estar la policia ocupada en altres assumptos?»

* *

Senyor Ojesto, per lo que pugui ser, serveixis ferse càrrech de las ratllas que precedeixen.

Senyor Ojesto: ¡*jojo á esto!*

Qui juga no dorm; y qui no vol que 's jugui no ha de dormir tampoch.

Dias endarrera un vicari de la parroquia de la Concepció, que, obligat pèl càrrech que desempenya, assistia á un enterro pobre, va enfadarse fins al cap-de-munt, perque 'l cotxe fúnebre encarregat de la conducció del cadáver, va arribar á la casa mortuoria ab un petit retrás.

Era de sentir lo que deya l' home contra las lleys que regeixen avuy dia.

Entre altras cosas afirmà, que á copia de assistir á tants enterros gratuhits, no guanyava prou per costipats.

Per lo vist, aixó de costiparse no succeheix sino en los enterros per amor de Déu. En los enterros richs no passa res de aixó. La mateixa alegría fa l' efecte de un tapabocas, y com més suntuós y bén retribuhit es un enterro, més groxiut lo tapabocas, y més difícils los costipats.

Ja veurán com de aquesta feta s' introduheix

una nova assignatura en los cursos dels Seminaris conciliaris: l' assignatura de *Higiene eclesiàstica*.

Multitud de agents están fent excursions per l' alta montanya catalana en busca de las monedas d' or qu' encare existeixen en poder dels pagesos que las tenian guardadas.

Per l' adquisició de las mateixas ofereixen considerables primas, y 'ls pagesos, com es natural, las cedeixen fàcilment.

*
* *

Dintre de poch temps, si volém veure alguna moneda d' or, haurém de acudir als museos de antigüetats.

Lo qu' es á veurelas circular tindrém de renunciarhi per complert.

No hi ha més: son d' or, es á dir: son ricas; y per donarse tó, se 'n van á viatjar per l' extranger.

Diu un periódich:

«Dos estudiants de Medicina s' han donat garrotadas en lo pati del Hospital, resultant un y altre ab algunas contusions.»

Menos mal si després l' un al altre mútuament s' han curat.

Ferse algunas contusions y curárselas, entre estudiants de Medicina, pot denotar un gran desitj de fer práctica, y per consegüent un gran amor al estudi.

Ara comensa á anar bé la cosa.

Se tracta de una duquesa nascuda en terra de Aragó y resident á Barcelona, la qual está preparant espléndidas reunions per la próxima temporada de Carnestoltas, en las quals es condició precisa que s' hi ha de ballar la *Jota aragonesa*, ab lo vestit característich del país.

Com es probable que assisteixin á ditas reunions las principals famílias de Barceloua, espero veure la fila que farán alguns individus de la *crème* vestits de baturros!...

¡Rediós, que estarán majos!...

*
* *

Segón capitul de la historia del patriotisme.

Va cridar molt l' atenció, fa pochs dias, una aristocrática y hermosa dama que assistí á la funció del *Teatro Real* de Madrit, adornant lo séu cap ab la clàssica mantellina espanyola.

No n' hi ha prou ab la *jota*.

Es menester cultivar la *O*.

Es á dir: l' admiració que despertan sempre las donas guapas, quan saben adornarse ab la garbosa mantellina.

Me sembla que 'n Bernard, ó siga 'l francés anarquista que va ser detingut per la policia, té de ser un tranquil de primera.

Sabut es qu' en un registre practicat en lo séu domicili se li va trobar un parell de bombas de dinamita, perfectament carregadas y ab las sévas metxas corresponents.

Al interrogarlo sobre aquest particular, contan que va respondre:

—Al carrer vaig trobarlas farà tres ó quatre mesos y las guardava á casa creyent qu' eran objectes artistichs.

Vels'hi aquí un anarquista que no tracta de fer combregar á las autoritats ab molas de moli.

Sino ab bombas de dinamita.

En una de las pintorescas cartas de Catalunya,

que publica diariament *La Renaixensa*, li escriuen desde Montblanch:

«Avuy, dia de Santa Polonia, fan festa en lo ve-hí poble de la Guardia dels Prats, y com tenen un caixal de dita santa, son molts los vehins que de aquesta població van á adorar-lo y al mateix temps á passejar per la carretera.»

¿Será 'l caixal del seny?

Probablement; pero consti que als que acuden á adorar-lo, no 'ls hi deu haver sortit encare.

Ara qu' estém en época de máscaras, creyém ferlos un favor recomenarlos la casa de la Viuda de Galcerán, carrer Nou de la Rambla, número 7, pis primer. Es sens dupte 'l primer establiment de Barcelona en lo ram ce caretas y sabém que n' hi ha una varietat capás de satisfacer lo gust més exigent.

Una noticia sobre 'l gran pianista Rubinstein que lleigeixo en *Le Monde Artiste* de Paris:

«Una empresa americana acaba de oferirli 625,000 duros ab la condició de donar 100 concerts en aquell continent: Rubinstein ha refusat unas proposicions tan espléndidas.

Sembla mentida que 's fassan escarafalls á una suma tan considerable,

Una de dos: ó á Rubinstein li fa molta pór passar l' aygua ó considera que 'l dia que tingués 625,000 duros, lo ser tan rich li faria perdre 'l ser tan artista.

Ab lo qual deixaria de valer lo que val avuy.

Una máxima:

«Es molt més pesat empendre la baixada de lavi-da, que la pujada.»

—Quétal Sr. Massagué?

¿Y 'ls tres noyets?

—En Bernat

té un ull bastant delicat.

—Y 'ls altres dos?

—¡Oh!... molt bé!

J. STARAMSA.

La Mariàngela 's trobava en estat interesant y deya sempre á n' en Juan que molt espantada estava per no sentirse gens bé y haver ja perdut lo *conta*; quan aquest li digué:—Tonta! ¿l' has perdut? Torna 'l á fé.

La senyora de 'n Narcís vá invitar á n' en Palou per aná á veure 'l pis nou que 'l té com un Paradís.

Y seguint tots dos lo pis, digué en Palou sens fatichs:

—Carám, quins salons tant richs!

Y al sé á la part del jardí

DISFRESSAS PINTORESCAS

Dedicadas especialment als lectors de LA ESQUELLA

EXPLICACIÓ DELS FIGURINS

D' un sombrero de copa 's talla la mitat de las alas y l' altra mitat fa de visera: aixó es lo morrió. Un gech de pagés, de vellut blau ó negre. Camiseta de punt, calсотets, botas de pluja; un plumero de mida mitjana. Los cordons se simulan ab una corda, entortollegada al cos de qualsevol manera. Per cartera un cabasset penjat, y per sabre un pinzell d' emblanquinador.

Se busca un traje de punt, negre ó ben fosh. Un nas molt llarch, atravesat per una pipa, barata, de terra. Per arrecadas, unas anellas de llautó, de las de cortinatje. Collaret format d' enfiladas de patatas, olivas, nous, etc., penjanthi un mirallet de soldat. Enaguets de criatura ben planxats y enmidonats; per faixa, un mocador ó tapabocas. A la cintura, per armas, pala, molls, una cullera grossa y altres trastos de cuyna. Una gorra negra, d' estam, y al cim una escarola y un ápit, subjectat tot aixó ab un fil-ferro.

vá di:—*Amigo*, vosté sí
que té uns darreras bonichs!
J. ALAMALIO.

De mida casi bé passa
lo qu' es avaro en Badia.
molts dematins lo saludo
y ell ni 'm torna lo bon dia.
J. ABRIL VIRGILI.

A la barberia.
Mentres l' amo del establiment está tallant los
cabells á un nou parroquiá, un gosset permaneix
sentat sobre las potas de darrera seguint ab gran
atenció tots los moviments del séu amo.
—¿Es de vosté aquest gos?—pregunta 'l parro-
quiá.
—Sí, senyor.
—Fa cara de inteligent. ¡Y ab quina fatlera s'
está mirant com me talla 'ls cabells!

Fillas d' Eva

¡Quinas ideas més puras
ab son dols mirar provoca!...
¡Sembla un anell!... Pero... res:
¡ffiquinli 'ls dits á la boca!

—Ja ho crech—diu lo barber.—¿Y no sab de qué
li vè? De que una vegada, inadvertidament, vaig
tallar un trosset d' orella de un parroquiá. ¡Li agra-
dan molt las orelas!

Una fábula americana, curta y expressiva:
Digué l' aranya á la mosca:
—Bén vinguda siga... Vaja, passi endavant, li
vull ensenyar las mévas habitacions.
Y respongué la mosca:
—Las seguiré ab molt gust, totas, menos lo men-
jador.

Una senyora té una veu de mascle que fa pór.
Passejant ab unas amigas s' alaba de tenirla, di-
hent que pensa estudiar lo cant, perque li han as-
segurat que será una contract de primera forsa.
En aquell moment passen per davant de un cego
que demana caritat ab tó llastimós. Y donantli la
senyora una moneda, li diu:
—Tingui, no 'n porto més.
Lo cego qu' era castellá y vestia pantalóns ver-
mells de soldat, va respondre:
—Gracias, *mi general*.

De Fernández Bremón:
—¿Tant mateix D. Lluís es un sabi? Donchs,
mirin, no ho sembla pas.
—¿Y per qué no ho sembla?
—Qué vol que li digui: hi estat enrahonant ab
ell, y he observat que tarda molt temps á respon-
dre á las preguntas més senzillas.
—¡Oh!... ¿Sab qué ho fa aixó? Qu' es un home
molt profundo. Los homes superficiales diuhen lo
que té qualsevol en lo cervell; los homes profundos
enfondeixen tant, que molts vegadas lo que diu-
hen s' ho treuhen dels peus.

Avants de tirarse de cap á mar, un suicida va
escriure lo següent:
«Durant xeixanta anys he menjat tota mena de
peixos.
»Just es, donchs, qu' ells se 'm menjin á mi, á
lo menos una vegada.»
Sui t un jove de casa 'l prestamista Garreta, ahont
ha anat á demanar diners.
Un amich l' espera á la porta.
—¿Qué tal t' ha tractat aqueix usurer?—li pre-
gunta.
—M' ha deixat la cantitat.
—De manera que t' ha tractat ab carinyo.
—Sí, noy, ab carinyo y ab un gran interés.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO.

- 1.ª XARADA 1.ª—*Es-to-va-llas.*
- 2.ª ID. 2.ª—*Pas-ta-na-ga.*
- 3.ª ANAGRAMA.—*Dimas—Midas.*
- 4.ª SINONIMIA.—*Cervera.*
- 5.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Ni la teva ni la meva.*
- 6.ª TERS DE SILABAS.—*C A R M E T A
M E T R A L L A
T A L L A D O R*
- 7.ª LOGOGRÍFICH NUMÉRICH.—*Capriles.*
- 8.ª GEROGLÍFICH.—*Per forats un cedás.*

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Correu-Apartat, Número 2.

NOVA EDICIÓ

¡¡ Acaba de sortir !!

LA VAQUERA DE LA

PICA ROSSA

per

FREDERICH SOLER

(Serafi Pitarra)

ilustrada per

MANEL MOLINÉ

Un quadern de quaranta vuit planas

Preu: DOS ralets

Se ven per tot arreu.

LA GITANA

Obra nueva de SALVADOR RUEDA

NOVELA ANDALUZA

Un magnífico tomo en octavo, de más de 264 páginas
1 peseta

JOAQUÍN M.º BARTRINA

ALGO

Colección de poesías ilustradas por JOSÉ LUÍS PELLICER
5.ª EDICIÓN.—PRECIO: 3 PESETAS

APELES MESTRES

Más Cuentos Vivos

Colección de magníficos y chispeantes dibujos
PRECIO: 2 PESETAS

CARMEN

Novela de PRÓSPERO MERIMEÉ
Precio: 2 reales

DEL INFERN Á LA GLORIA

Novela picaresca per M FIGUEROLA Y ALDROFEU
Preu: 1 ralet

UNA DE TANTAS

Tomo 73 de la Biblioteca **DEMI-MONDE**
Precio 1 peseta

DOÑA BERTA

por LEOPOLDO ALAS (**Clarín**)
Un tomo en 8.º—Ptas. 3

EL PRÍNCIPE NEKHLI

por el Conde LEON TOLSTOY
Un tomo en 8.º—Pesetas 3

RENATA MAUPERIN

POR E. Y J. DE GONCOUR
Un tomo en octavo.—Pesetas 3

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en libransas del Giro Mutuo, ó bé, en sellos de franqueig al editor López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrà à volta de correu franca de port. No responém d'extravíos, no remetentademés 3 rals pèl certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

XARADAS

AL AMICH SERAPI GUITARRA

I

Serapi; si 'l resultat
vols saber de la xarada
que 'm vares dedicar en
La Esquilla de la Torratxa,
preguntantme 'l que faria
si algun dia jo 'm trobava
un rato ab una pastora
que sigués tres-dos y amable,
ara 't vaig á contestar
que faria l' Staramsa. (1)

Sápigas, amich *Bandurria*,
es á dir, amich *Guitarra*,
que si acás no se total
la pastoreta galana,
no li parlava de versos
ni li faria xaradas,
ni li diria 'l que menjo,
ni 'l que per sopar m' agrada,
ni si 'm llevo dematí,
ni si dormo en un mal catre,
ni si als trenta-quatre mesos
jo encare tres-versa-quarta,
ni si vaig apedassat,
ni si vaig net de butxacas,
ni si fumo molt... de gorra,
ni si dech moltes sabatas,
ni si sovint la hu-tres perdo
ni si ja hi anat al *Parque*,
á dintre d'aquell museu,
que hi ha figuras molt... blanques,
ni si m' afayto tot sol,
ni si á la dos-tres tinch rampa,
ni... en fin no li gastaria
gayres cansóns ni camándulas.

Sino, que, senzillament
per la tersa l' agafaba
y li diria, cla y net...
ilo que 'm daria ia gana!

J. STARAMSA.

II

Article neutre es primera,
també es article segona,
y si vols saber la tot
veurás qu' es un nom de dona.

FRANCESCH CRIACH.

ANAGRAMA

Acompanyat de 'n Marsal
vareig posar per un tot
y per tocarli un drapot
me tirá un cop de total.

UN QU' ES FILL DE SON PARE.

ACENTÍGRAFO

Tu, Jaumet, desota 'l tot
s'hi han ficat dugas ratetas,
cuita vina de puntetas;
pren d' allí aqueil sabatot
y total qu' están juntetas.

PERET BA Y BE.

(1) No l' Asmarats com suposas
perque ell no fa aquestas cosas.

UN QUE VOL ANAR AL BALL

¿Y si la dóna 'm pregunta
per qué surto? ¡Tant se val!
Li dirè... qualsevol cosa:
¡que vaig á vetllá un malalt!

TRENCA CLOSCAS

ANITA SERAPIO Y VUDOY
GRANOLLERS

Formar ab aquestas lletras lo titul de dos pro-
duccions catalanas, junt ab lo nom de son autor.

J. T. Y R.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8.—Plassa de Barcelona.
7 8 3 3 8 7 8.—Un arsenal.
8 3 5 6 7 8.—Medicament.
7 8 3 3 7.—Vehicul.
3 4 7 8.—Carrer de Barcelona.
7 4 3.—Part del cos humá.
3 2.—Musical.
4.—Vocal.

E. NUALART Y CASAS.

GEROGLÍFICH

::: X .
X I +
M
I I T
R
I I I

CINTET BARRERA Y CARGOL.

Barcelona.—A. López Robert, impresor.—Asalto, 63